

SXEDIO.J86

24.4.1967: Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΚΥΠΡΟΣ ΑΡΧΙΖΕΙ ΑΝΤΙΔΙΚΤΑΤΟΡΙΚΟΝ ΑΓΩΝΑ

Μια άλλη άλλη εφημερίδα που "ήλεγχε" ο Χριστάκης Καστσαμπάς, ως Αρχισυντάκτης, ήταν η εβδομαδιαία ΚΥΠΡΟΣ που κυκλοφορούσε κάθε Δευτέρα.

Η εφημερίδα αυτή αποτέλεσε μια από τα έντυπα που τήρησαν πολύ σθεναρή αντιχουντική στάση.

Κύριοι αρθρογράφοι της, εκτός από τον Χριστάκη Κατσαμπά που έγραφε κυρίως το βασικό άρθρο, ήταν ο Τάκης Χατζηδημητρίου και ο παλαίμαχος δημοσιογράφος Βίας Μαρκίδης.

Η "Κύπρος" στην πρώτη της έκδοση μετά το πραξικόπημα στην Ελλάδα, κυκλοφόρησε στις 24 Απριλίου 1967 με τους ακόλουθους τίτλους:

- Αντιδράσεις στο καθεστώς της δικτατορίας. ΑΣΤΑΘΗΣ Η ΘΕΣΙΣ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑΤΙΩΝ. Προσπάθεια δι' εξιλέωσιν του βασιλέως. Οργανωτής της δικτατορίας η βασιλομήτωρ Φρειδερίκη.

- Κυρίως εις τα αστικά κέντρα, ΝΕΟΝ ΚΥΜΑ ΣΥΛΛΗΨΕΩΝ ΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑ. Πολλοί ενετοπίσθησαν εις την νήσον Γαύρον (Γυάρον).

- Εγινε λόγος περί δημοκρατικής κυβερνήσεως της Ελλάδος εν εξορία εις την Κρήτην ή εις τη Κύπρον.

- Χωρίς άρθρα και με πλήθος ξένων επιφυλλίδων. Ενθυμίζουν τας εκδόσεις της περιόδου της γερμανικής κατοχής αι αθηναϊκαί εφημερίδες που εκκυκλοφόρησαν χθες. Κύπριοι δημοσιογράφοι διήλθον εκ του αεροδρομίου του Ελληνικού

- Αι πρώται δηλώσεις του αρχηγού του πραξικοπήματος. ΨΕΣΙΝΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤΑΚΟΥ ΜΕ ΤΗΝ "ΚΥΠΡΟΝ". Ο Ανδρέας Παπανδρέου ζη, θα απολυθούν όσοι δηλώσουν ότι δεν θα επαναστατήσουν. Ο Κανελλόπουλος εδήλωσεν ότι ήδη τερματίζει την πολιτικήν του σταδιοδρομίαν. ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ ΕΓΙΝΕ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΙΕΡΑΞ.

Ειδικά για τον αθηναϊκό Τύπο η "Κύπρος" έγραφε:

" Αγνώριστοι εις εμφάνισιν εξεδόθησαν χθες μόνον τρεις εφημερίδες εις Αθήνα, "Το Βήμα", η "Ακρόπολις" και "ο Ελεύθερος Κόσμος".

Τετρασέλιδοι χωρίς άρθρα και σχόλια αι δύο πρώται δημοσιεύουν τα ανακοινωθέντα της δικτατορικής κυβερνήσεως και διαφόρους επιστημονικάς και άλλας επιφυλλίδας και εξωτερικάς εκδόσεις, ενθυμίζουσαι εκδόσεις κατά την περίοδο της γερμανικής κατοχής.

Ο "Ελεύθερος Κόσμος" δημοσιεύει κύριον άρθρον του Σάββα Κωνσταντόπουλου. Είναι το μόνον άρθρον που επιτρέπη να δημοσιευθή, δότι δι' αυτού υποστηρίζεται η δικτατορία.

Και όμως η τοιαύτη εμφάνισις του άλλοτε πολυσελίδου αθηναϊκού Τύπου με το έντονο πολιτικόν χρώμα που του επέτρεπε να διατηρή ο δημοκρατικός κοινοβουλευτικός βίος, χαρακτηρίζεται υπό ωρισμένων ειδησεογραφικών πρακτορείων και εφημερίδων ως εκδήλωσις ...ομαλότητος εις την χώραν.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ Η "Κύπρος" σε πρωτοσέλιδο σημείωμά της με τίτλο "Ο λαός θα επανέλθει οπωσδήποτε τιμωρός" έγραφε:

"Δεν χρειάζεται δευτέρα σκέψις, είναι ίσως η πρώτη φορά κατά την οποίαν αβιάστως η απάντησις μας εις την δικτατορίαν, η οποία επεβλήθη εις την χώραν που εγέννησε την δημοκρατίαν, είναι ένα πείσμον, φανατικόν ΟΧΙ, το οποίον δεν θα παύσωμεν να επαναλαμβάνωμεν νυχθημερόν μέχρις ότου βασιλεύση εις την μαρτυρικήν πατρίδα η Δημοκρατία.

Ουδεμίαν δικαιολογίαν είμεθα διατεθειμένοι να συζητήσωμεν. Ουδέν επιχείρημα, εκ πρώτης όψεως άνευ συζητήσεως το απορρίπτομεν. Διά την δικτατορίαν ουδεμία απολύτως δικαολογία υπάρχει και αύριον να χαίρωνται τα αγαθά, τα οποία τους προφέρει το γεγονός ότι κυβερνούν, αλλά μόνοι επέλεξαν την αισχύνην. Και η Ιστορία, αργά ή γρήγορα, θα τους μνημονεύη με απέχθειαν και ως παράδειγμα χείριστον,

ως παράδειγμα προς αποφυγήν. Μόνοι επέλεξαν την οδόν της εντροπής διά της εκτροπης.

Η σκέψις μας αυτήν την στιγμή στρέφεται προς τους μάρτυρας της Δημοκρατίας, προς όλους εκείνους οι οποίοι ανεξαρτήτως πολιτικής τοποθετήσεως, έχουν συλληφθή και διώκονται, διότι ήθελον να είναι άνθρωποι αξιοπρεπείς, άνθρωποι ελεύθεροι. Εκφράζομεν την συμπάθειαν μας προς όλους τους αδελφούς,- της ΕΡΕ, της ΕΚ, της ΕΔΑ, προς όλους οι οποίοι διώκονται διότι δεν ανέχονται το καθεστώς του σκότους.

Τα δεινά τα οποία υφίσταται σήμερα ο ωραίος λαός της Ελλάδος, μας θλίβουν. Αλλά αισιοδοξούμεν, διότι η Ιστορία δεν σταματά. Κινείται, θεσμοί βασιλείας και τύραννοι, είναι εφήμεροι. Η πατρίς, ο λαός είναι που διαρκεί. Και ο λαός θα νικήση. Ο,τι και να γίνη. Οσοι θυσίαι και αν χρειασθούν. Οσοι χρόνοι. Οι δικτάτορες εφίμωσαν πολλάκις του λαούς. Δεν ηδυνήθησαν να τους εξοντώσουν. Η τυραννία απλώς συνέτεινεν εις το να γιγαντωθή η αγάπη διά την Δημοκρατίαν. Και ο λαός πάντοτε επανήλθε νικητής. Εθριάμβευσε τελικώς. Και επανήλθε τιμωρός.

Το ίδιον θα συμβή και εις την περίπτωσιν των δεινών της Ελλάδος.

Στην ίδια έκδοση η ΚΥΠΡΟΣ δημοσίευε και σύντομο άρθρο του Τάκη Χατζηδημητρίου, Οδοντίατρου, πολιτικού παράγοντα και δημοσιογράφου ανταποκριτή του Αθηναϊκού Πρακτορείου Ειδήσεων στην Κύπρο κάτω από τον τίτλο "Όχι στη δικτακτορία".

Εγραφε με αγωνία ο Τακης Χατζηδημητρίου, στέλεχος κι αυτός της Επιτροπής για την Αποκατάσταση της Δημοκρατίας στην Ελλάδα:

"Η αγωνιζόμεμενη για ελευθερία και την Ένωση με την Ελλάδα Κύπρος, φρικιά μπροστά στην κατάρρευση του ελληνικού καθεστώτος. Φοβάται μήπως έχουν μοιραίες συνέπειες για το μέλλον της οι εξελίξεις. Ο βασιλιάς με το στρατό του θα ενδιαφέρεται πια πως να διατηρηθή στο θρόνο, ανεξαρτητα από το τι θα κάνη και πως θα χρησιμοποιήση

την ισχύ του. Ο στρατός δεν είναι πια εθνικός, αλλά βασιλικός. Πως αλήθεια, θ' αντιδράση σε ενδεχόμενο εξωτερικής απειλής η εσωτερικής ανωμαλίας;

Το πραξικοπήματα είναι τόσο μεταδοτικά που υφίσταται άμεσος κίνδυνος για την Κύπρο, που δυνατό ν' αποτελέσουν μοιραία κατάληξη μακράϊωνος ιστορικού βίου.

Με την σκέψη μας στους φυλακισμένους για τις ιδέες και τους αγώνες τους πολιτρικούς άνδρες της Ελλάδας, με τη λατρεία μας προς την πάσχοντα ελληνικό λαό, πρέπει ν' αρχίσουμε από την Κύπρο τον αγώνα για τη σωτηρία της Ελλάδας και της Κύπρου, για την ελευθερία του ελληνισμού και την Ένωση".

Εξάλλου ο Βίας Μαρκίδης στο πρώτο από μια σειρά άρθρων του στην "Κύπρο" έγραφε στις 5 Ιουλίου 1967:

"Φθάνομεν λοιπόν εις την εκτροπήν της 15ης Ιουλίου 1965. Η λαοπρόβλητος κυβέρνησις αποπέμπεται και βεβαίως ο λαός αντιδρά. Και ενώ υπό την πίεσιν της κοινής γνώμης προκηρύσσονται εκλογαί διά να τεθή τέρμα εις την έκρυθμον κατάστασιν, ιδού το πραξικόπημα. Με αιφνιδιαστικήν δράσιν λίγοι άνθρωποι κατορθώνουν να καταλάβουν την εξουσίαν. Οι ολίγοι αυτοί άνθρωποι μέσα σε λίγες ώρες συλλαμβάνουν τους πολιτικούς αρχηγούς όλων των αποχρώσεων, τα κυριωτερα στελέχη όλων των κομμάτων, δεκάδες διανοουμένους, εκατοντάδες πρωτοπόρους των οργανώσεων νεολαίας και χιλιάδες άλλους.

Η πολιτική ζωή εκαλύφθη από τη παγεράν πλάκα του τάφου για να εμφανίζονται ως αλάθητοι Πάπαι του παλαιού καιρού, μερικοί συταγματάρχαι, τίμιοι μεν, αλλά τελείως ξένοι προς την παραγματικότητα και ανίκανοι να συλλάβουν το μέγεθος της οπισδρομήσεως που προεκάλεσαν στην Ελλάδα, οπισθοδρομήσεως που για να εξουδετερωθή θα χρειασθή προσπάθεια μιας τουλάχιστον γενεάς.

Οι νέοι που θα ήταν οι αυριανοί ηγέται του Έθνους μαραίνονται τώρα από την έλλειψιν πολιτικής

ζωής. Οι παλαιοί που θα παρέδιδαν την σκυτάλην εις τους νεωτέρους, ευρίσκονται εις τας φυλακάς ή υπό περιορισμόν, αι εφημερίδες που είναι όργανα διαφωτίσεως μεταβλήθησαν υποχρεωτικώς εις πιστά αντίγραφα διακηρύξεων της δικτατορίας.

Οι σημερινοί Έλληνες δεν έχουν δικαίωμα να εκφράζουν τις σκέψεις τους και σιγά, σιγά θα χάσουν την σκέψιν των, διότι απλούστατα, δεν έχουν τα στοιχεία επί τη βάσει των οποίων δύνανται να την καλλιεργήσουν.

Την εξαφάνισιν της πολιτικής ζωής θα ακολουθήση ο γενικός μαρασμός. Όσοι αμφιβάλλουν ως αναγνώσουν ολίγην ιστορίαν, ιστορίαν ελληνικήν, ιστορίαν παγκόσμιον. Ένας λαός που τίθεται εις το περιθώριον, αργεί να συνέλθη, έστω κι αν το χρονικόν διάστημα της δικτατορίας είναι βραχύ, ως φροντίσουν όμως όλοι όσοι πιστεύουν εις τους ελευθέρους θεσμούς, ώστε να είναι όσον το δυνατόν βραχυτέρα η περίοδος της δικτατορίας στην Ελλάδα μας διά να είναι όσον το δυνατόν βραχυτέρα και η περίοδος που θα χρειασθή διά να ανακληθή ό,τι απωλέσθη.

Εκδηλον λοιπόν το καθήκον των πνευματικών Ελλήνων που ημπορούν να κινηθούν. Και πολλοί ημπορούν να κινηθούν, αλλά δυστυχώς προτιμούν να παραμένουν απλοί θεαταί με την αναξίαν, διά πνευματικούς ανθρώπους δικαιολογίαν, αναξίαν και διά κάθε άλλον άνθρωπον απόφασιν, λέγε συμφέροντα, να μη δυσαρεστήσουν τους κρατούντας. Άλλο αυτό σημείο καταπτώσεως.

Δεν ημπορούν να διαμαρτυρηθούν οι αδελφοί μας στην μητέρα πατρίδα. Να κηρυχθή πνευματικός συναγερομός εις την Κύπρον. Να κηρυχθή πνευματική επισιράτευσις, διότι, κοντά στα άλλα, αι θεωρίαι των δικτατόρων επηρεάζουν αμέσως και ημάς, ή μάλλον αποτελούν προειδοποίησιν και διά την Κύπρον.

Κατέλαβον την εξουσίαν στην Ελλάδα, λέγουν οι δικτάτορες διότι τα πράγματα ωδηγούσαν δήθεν προς την καταστροφήν, αλλά ωρισμένοι κύκλοι συνδεδεμένοι στενά, στενώτατα με την δικτατορίαν

λέγουν τα ίδια και διά την κατάστασιν εις την Κύπρον ενώ άλλοι Κύπριοι επιπολαίως ενεργούσιν έσπευσαν να συγχαρούν τους καταλύσαντας τους ελευθέρους θεσμούς, παραγνωρίζοντες το γεγονός ότι έτσι ενισχύουν τους βυσσοδομούντας εναντίον του Εθνάρχου Μακαρίου.

Διακηρύσσουν οι διακτάτορες ότι θα τροποποιήσουν το ελληνικόν σύνταγμα έχοντες υπ' όψιν το αμερικανικόν που παρέχει πολλά και μεγάλα δικαιώματα εις την εκτελεστικήν εξουσίαν, αλλά δεν ημπορούν να υποδείξουν ότι το αμερικανικόν πολίτευμα είναι Προεδρικόν ότι δηλαδή εις την αμερικνήν ή αρχηγός του κράτους εκλέγεται ανά τετραετίαν, ενώ ο βασιλεύς εις την Ελλάδα, είναι κληρονομικός Αρχων. Ο Πρόεδρος ψηφίζεται ή καταψηφίζεται αναλόγως των προς αυτόν διαθέσεων του λαού, ενώ ο Βασιλεύς είναι ισόβιος.

Να διαμαρτυρηθή ο πνευματικός κόσμος της Κύπρου διά τον εξευτελισμόν τον οποίον οι δικτάτορες επιβάλλουν εις διανοουμένους και πολιτευτάς. Και το δείγμα του εξευτελισμού αυτού είναι η απροσχημάτιστος δήλωσις στην οποίαν πρόβησαν την παρελθούσαν Πέμπτην οι διακτάτορες ότι δηλαδή συνελήφθησαν 27 βουλευταί του Κέντρου και της δεξιάς οι οποίοι θα κρατούνται μέχρις ότου υπογράψουν δήλωσιν ότι "δεν θα αναμιχθούν εις αντεθνικάς ενεργείας". Ποίον όμως είναι το κριτήριον των "αντεθνικών ενεργειών"; Ασφαλώς η προσπάθεια επαναφοράς των δημοκρατικών θεσμών..."